

OPONENTURA JIŘÍMU ŠEBKOVI-KONVERZE STATKU Č.11 JAROŠOV

Jiří Šebek si vybral jako téma diplomové práce osobní téma. Konverzi statku, který jeho rodina vlastnila přes 250 let. Nádherné téma, které se může stát inspirací a iniciací, jak nakládat s potenciálem vesnických statků ještě jiným způsobem, než vytváření obvyklých farem, wellness či penzionů, jakých je dnes po venkově celá řada.

V Jiřího práci by měl být statek využit pro výrobu cideru s ubytováním a restaurací. Potenciálem je krom statku i rozlehlý sad a návaznost vesnice na rozsáhlé cyklostezky v regionu.

Konverze je rozdělena na dvě architektonické intervence, rekonstrukce původního statku pro výrobu, provoz a restauraci a nové samostatné domy pro ubytování v sadu. To vše se děje na podkladě nového, čerstvého a rozlehlého, jabloňového koberce.

Ze starých map a situace je zřejmé, že téměř celá vesnice byla půdorysně tvořena čtvercovými statky, z nichž jedním z nich byl i statek Jiřího rodiny. Ve vesnici jsou ještě některé „čtverce“ patrné. Stávající budovy statku č.11 jsou pouze fragmentem původního tvaru a zároveň nová úloha vyžaduje nové stavby a přístavby. Překvapuje mě, že s tímto urbanistickým fenoménem vesnice Jiří nepracoval. Proč?

Chybí mi v práci větší úvaha nad urbanismem obce a kontextem. Postrádám součástí práce navrhovanou situaci obce, kde je vidět, jak nová struktura statku zapadá do celkové struktury obce.

V místě původního statku Jiří umísťuje výrobu, správu a provoz hotelu i farmy a restauraci. Nové objekty v sadu koncipuje pro ubytování. Znamená to, že např. „hotelová“ snídaně je přes 250 m vzdáleném domě od apartmánu což vnímám jako nekomfortní. Praktičtější by bylo, kdyby snídaně pro všechny ubytované hosty probíhali v nových domech v sadu a byly na restauraci nezávislé. Restaurace ve starém domě je umístěná v patře, v historickém cihlovém prostoru domu. V prvním plánu to vypadá jako jasné řešení, ale vnímám zde několik provozních úskalí. Toalety s větracími okénky v suterénu pod restaurací, jsou odvětrané ven pod zabedněnou vstupní a pobytovou, (jižní) terasu. Když pomínu zbytečnost okének, které jsou zavřené v dutině terasy, je velká šance, že vstup a terasa bude zapáchat. Další věcí je, že toalety v suterénu nejsou bezbariérové. Jiřímu se líbí starý cihlový prostor s krovem, což chápu, nicméně předkládám otázku, zda by nebylo zajímavější umístit restauraci do západního, nového křídla a nabídnout hostům pohled na jabloňový sad, jež je novým geniem loci místa. Právě sad a cidreriei vnímám za největší přínos návrhu. Jako příklad bych uvedl italské vily či restaurace na vinicích nebo v masériích. Návštěva je vždy zážitkem. Z restaurace, která je do sebe zavřená jak v kleštích, osvětlena pouze horními sýpkovými okénky nad hlavami a s průhledem pouze do provozní části dvora, se tak stává klasická „hospoda na statku“, kterou bych nepovažoval za příkladnou a kterých je po venkově mraky. Přidružená vstupní, pobytová, jižní terasa, která by restauraci jinak oživila a proslunila, není s prostorem nijak opticky propojena, což je dle mého chybně. Mimochodem, zde někde u terasy budou pro návštěvníky-cyklisty někde zaparkovaná kola, což se ukazuje nepraktické. Podzemní tunel propojující šatny zaměstnanců s výrobou mi přijde neekonomický a funkčně nesmyslný pro těch pár zaměstnanců které v provozu budou. Stavebně komplikované a drahé.

Obecně zde vnímám velkou nerovnováhu mezi tím, kolik energie je věnováno revitalizaci statku a co se výslednými prostředky získá. Už jen kolik monumentálního prostoru je věnováno recepci. Pro koho? Každopádně estetika materiálů a vizualizací je příjemná, v tomto ohledu je práce dělaná s velkým citem a péčí.

Nové domy pro ubytování, které mi připomínají architekturu modravského penzionu od Jana Šépy jsou, jak Jiří píše, inspirovány balvany vyorané z pole. Balvan okna nepotřebuje, je to prostě balvan. Toto už není balvan a ani to nejsou prachovské skály... Kontext? Ne. Koncept je pro mě vykonstruovaný, spektakulární a v kontextu statku, vesnice i sadu, mu vůbec nerozumím. Chápu to jako vymezení se vůči statku a všemu kolem, ale je to příliš mechanické a silové. Přijmu-li koncept, že objekty mají být jako balvany

pohozené v sadu, nerozumím kompozici, kterou spolu s přírodním biotopem vytvářejí a jak jsou jednotlivé domy orientované. Apartmány jsou měřítkově přestřelené. Ložnice jednoho objektu jsou všechny orientované do parkoviště. Ložnice u druhého domu nemají terasy. Buď tomu ta pevnostní architektura neseď, nebo je potřeba s takovou formou nakládat zcela volně. Balvanovitě? Výsledek by měl být zážitkem z unikátního místa, tak i z jedinečného domu, který vydrží v čase. Nevěřím tomu. Ve vizualizacích jsou vzrostlé stromy, velké jako platany. Toto nejsou jabloně a už vůbec ne jabloně, které rostou na jabloňových farmách. Jaké by to bylo, kdyby se do vizualizací daly jabloně v reálné velikosti? Pochybuji i o komunikaci která protíná sad. Hosté, kteří mohou mít celkem cca 20 aut budou muset projíždět sadem k apartmánům a zpět, čímž se do sadu dostává provoz, který mu neprospěje. Hlavně energeticky. Možná volit jemnější materiály, kombinace mlatu a trávy atd. Další otázkou je, zda by nebylo zajímavější pro pobyt, kdyby bylo ubytování uvnitř sadu. Kolem dokola obklopeno stromy. Objekt kol a sauny je bokem od jezírka a vypadá stejně pevnostně jako apartmány. Sauny v patře jsou dvě (muži/ženy), což nechápu. Odpočívárnu sauny nemají.

Z práce mám dojem, že provozům jednotlivých situací, ať se jedná o apartmány, restaurace či monumentální kolárna či sauna, Jiří moc nerozumí. Takový je můj pocit z práce. Doporučoval bych více studovat, a hlavně navštěvovat a na vlastní kůži zažít. Mimo to, vědomí ekonomiky staveb resp. její adekvátnost, je také dobré připouštět, to se hodí ;]

Řada věci z mé strany je bezpochyby subjektivní. Jsou to náměty k zamyšlení.

Závěrem bych zmínil, že jako past Jiřího práce považuji zářivé a velmi realistické vizualizace, kterými se člověk může snadno nechat opít. Z mého pohledu velmi dobře a vkusně zacloňují chybné nebo nejasné koncepční kroky, které by měly být řádně prohněteny a artikulovány. Architektura je celistvá. Není všechno zlato, co se třpytí.

Navrhuji C a přeji vše dobré.

V Trimurti 10.9. 2020

Martin Kožnar